

PODSTAWY PRAWNE EGZAMINU

Egzamin gimnazjalny przeprowadza się w ostatnim roku nauki w gimnazjum na mocy ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz.U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, ze zm.), w tym w szczególności ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2015 r., poz. 357).

Zakres wiadomości i umiejętności sprawdzanych na egzaminie określa podstawa programowa kształcenia ogólnego wprowadzona rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz.U. z 2009 r. nr 4, poz. 17).

Zasady przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego określają następujące akty wykonawcze:

- rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 czerwca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych (Dz.U. z 2015r., poz. 843),
- rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 czerwca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego (Dz.U. z 2015 r., poz. 959),

oraz dodatkowo:

- Informator o egzaminie gimnazjalnym od roku szkolnego 2011/2012, opublikowany na stronie internetowej Centralnej Komisji Egzaminacyjnej,
- ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (tekst jedn. Dz.U. z 2014 r., poz. 1182, ze zm.).

OPIS EGZAMINU

Zasady ogólne

Egzamin gimnazjalny obejmuje wiadomości i umiejętności zawarte w wymaganiach określonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego w odniesieniu do wybranych przedmiotów nauczanych w trzecim i wcześniejszych etapach edukacyjnych. Egzamin ma formę pisemną. Przystąpienie do egzaminu jest warunkiem ukończenia gimnazjum, ale nie określa się minimalnego wyniku, jaki zdający powinien uzyskać, toteż egzaminu nie można nie zdać.

Części egzaminu

Egzamin gimnazjalny składa się z trzech części: humanistycznej, matematyczno-przyrodniczej i części dotyczącej języka obcego nowożytnego.

Część **humanistyczna** składa się z zadań z zakresu języka polskiego oraz zadań z zakresu historii i wiedzy o społeczeństwie. Zadania z języka polskiego mogą mieć formę zamkniętą lub otwartą. Wśród zadań otwartych z języka polskiego znajduje się dłuższa wypowiedź pisemna. Zadania z historii i wiedzy o społeczeństwie mają formę zamkniętą.

Część **matematyczno-przyrodnicza** składa się z zadań z zakresu matematyki oraz zadań z zakresu przedmiotów przyrodniczych: biologii, chemii, fizyki i geografii. Zadania z matematyki mają formę zamkniętą lub otwartą. Zadania z przedmiotów przyrodniczych mają formę zamkniętą.

W części dotyczącej **języka obcego nowożytnego** gimnazjalista dokonuje wyboru jednego z dwóch języków: angielskiego, niemieckiego. Ta część egzaminu ma dwa poziomy: podstawowy i rozszerzony.

Przebieg egzaminu

W celu przystąpienia do egzaminu gimnazjalnego należy złożyć pisemną deklarację wyboru języka obcego. Deklarację składa się dyrektorowi gimnazjum nie później niż 20 września roku szkolnego, w którym gimnazjalista przystępuje do egzaminu. W imieniu uczniów niepełnoletnich deklarację składają ich rodzice lub prawni opiekunowie.

Egzamin odbywa się w kwietniu. Każdą część egzaminu przeprowadza się innego dnia. Części humanistyczna i matematyczno-przyrodnicza trwają po 150 minut łącznie każda. Część egzaminu z języka obcego nowożytnego trwa 60 minut na każdym z poziomów: podstawowym i rozszerzonym.

Wyniki egzaminu

Prace egzaminacyjne sprawdzają wykwalifikowani egzaminatorzy według jednolitych kryteriów.

Po sprawdzeniu prac ustala się wyniki egzaminacyjne w następujących sześciu zakresach:

- język polski
- historia i wiedza o społeczeństwie
- matematyka
- przedmioty przyrodnicze
- język obcy nowożytny na poziomie podstawowym
- język obcy nowożytny na poziomie rozszerzonym.

Każdy zdający otrzyma zaświadczenie o szczegółowych wynikach swojego egzaminu. Dla każdego z powyższych zakresów będą podane dwie liczby: wynik procentowy oraz wynik centylowy.

• **Wynik procentowy** to odsetek punktów (zaokrąglony do liczby całkowitej), które zdający zdobył za zadania mierzące wiadomości i umiejętności z danego zakresu. Na przykład jeśli zdający za zadania matematyczne zdobył 23 punkty spośród 30 możliwych do zdobycia, to uzyska wynik procentowy równy 77.

• **Wynik centylowy** to odsetek liczby gimnazjalistów (zaokrąglony do liczby całkowitej), którzy uzyskali z danego zakresu wynik taki sam lub niższy niż zdający. Na przykład zdający, którego wynik centylowy w zakresie matematyki wynosi 85, dowie się, że 85% wszystkich gimnazjalistów uzyskało za zadania matematyczne wynik taki sam jak on lub niższy, a 15% gimnazjalistów uzyskało wynik wyższy.

CZEŚĆ HUMANISTYCZNA

JĘZYK POLSKI (90 minut)

Język polski występuje jako przedmiot egzaminacyjny na sprawdzianie w szkole podstawowej, na egzaminie gimnazjalnym i na maturze. W gimnazjum sprawdza się, w jakim stopniu gimnazjalista spełnia wymagania z zakresu języka polskiego określone w podstawie programowej kształcenia ogólnego dla III etapu edukacyjnego. Poszczególne zadania zestawu egzaminacyjnego mogą też – w myśl zasady kumulatorywności przyjętej w podstawie – odnosić się do wymagań przypisanych do etapów wcześniejszych (I i II).

Podstawa programowa dzieli wymagania na szczegółowe i ogólne. Wymagania szczegółowe nie są hasłami odnoszącymi się do całościowych obszarów wiedzy, lecz odwołują się do ściśle określonych wiadomości i konkretnych umiejętności. Wymagania ogólne, jako syntetyczne ujęcie nadrzędnych celów kształcenia, informują, jak rozumieć podporządkowane im wymagania szczegółowe. Sposób spełniania wymagań szczegółowych jest wartościowy tylko wtedy, gdy przybliży osiągnięcie celów zawartych w wymaganiach ogólnych.

Zadania z języka polskiego mogą mieć formę zamkniętą lub otwartą. Mogą odnosić się do tekstów literackich, popularnonaukowych lub publicystycznych. Sprawdzane będzie nie tylko rozumienie zamieszczonego tekstu, ale także znajomość utworów literackich lub dorobku autorów, których zgodnie z podstawą programową nie wolno pominąć w procesie kształcenia. Tytuły takich utworów i nazwiska takich autorów oznaczono w informatorze, podobnie jak w podstawie programowej, gwiazdką.

Wśród zadań otwartych z języka polskiego znajduje się dłuższa wypowiedź pisemna w formie rozprawki, opowiadania, charakterystyki, opisu lub sprawozdania. Może też być sprawdzane opanowanie przez gimnazjalistę form użytkowych, takich jak podanie, życiorys i CV, list motywacyjny, dedykacja, a także list oficjalny, ogłoszenie i zaproszenie.

W informatorze dla każdego zadania podano najważniejsze wymagania ogólne i szczegółowe, do których zadanie się odnosi, oraz zamieszczono rozwiązanie (dla zadań zamkniętych) lub przykładowe prace uczniów (dla zadania dłuższej wypowiedzi).

Sposób oceniania dłuższej wypowiedzi pisemnej zostanie przedstawiony na przykładzie rozprawki.

Przy ocenie uwzględnia się sześć aspektów: treść, segmentację tekstu, styl, język, ortografię i interpunkcję. W każdym z tych aspektów poziom wykonania określa się niezależnie od tematu rozprawki w następujący sposób:

Treść

Poziom 4: rozumowanie pełne (teza, argumentacja, wniosek*), argumentacja wyczerpuje wymagania tematu, wszystkie argumenty trafne

Poziom 3: rozumowanie pełne (teza, argumentacja, wniosek*), ale argumentacja nie wyczerpuje wymagań tematu, lub argumentacja wyczerpuje wymagania tematu, ale niektóre argumenty są nietrafne

Poziom 2: rozumowanie niepełne (nie jest jasne, za czym lub przeciw czemu zdający argumentuje), większość argumentów trafnych

Poziom 1: próba rozumowania (nie da się stwierdzić, za czym lub przeciw czemu zdający argumentuje)

Poziom 0: brak argumentacji lub praca nie na temat.

Segmentacja tekstu

Poziom 1: segmentacja konsekwentna

Poziom 0: segmentacja przypadkowa, brak segmentacji.

Styl

Poziom 1: styl konsekwentny i dostosowany do przyjętej formy wypowiedzi

Poziom 0: styl niekonsekwentny lub niedostosowany do przyjętej formy wypowiedzi.

Język

Poziom 2: najwyżej 3 błędy składniowe lub leksykalne, lub frazeologiczne, lub fleksyjne

Poziom 1: 4 błędy składniowe lub leksykalne, lub frazeologiczne, lub fleksyjne

Poziom 0: ponad 4 błędy składniowe lub leksykalne, lub frazeologiczne, lub fleksyjne.

Ortografia

Poziom 1: najwyżej 2 błędy

Poziom 0: ponad 2 błędy.

Interpunkcja

Poziom 1: najwyżej 3 błędy

Poziom 0: ponad 3 błędy.

Zadania w informatorze nie wyczerpują wszystkich typów zadań, które mogą wystąpić w zestawie egzaminacyjnym. Nie ilustrują również wszystkich wymagań z zakresu języka polskiego w podstawie programowej. Dlatego informator nie może być jedyną ani nawet główną wskazówką do planowania procesu kształcenia w szkole. Tylko realizacja wszystkich wymagań z podstawy programowej może zapewnić wszechstronne wykształcenie polonistyczne gimnazjalistów.

HISTORIA I WIEDZA O SPOŁECZEŃSTWIE (60 minut)

W skład części humanistycznej egzaminu gimnazjalnego poza zadaniami z zakresu języka polskiego wchodzi odrębnie oceniane zadania z zakresu historii i wiedzy o społeczeństwie. Jest to konsekwencja wzmocnienia roli tych przedmiotów w gimnazjum.

Egzamin gimnazjalny sprawdza, w jakim stopniu gimnazjalista spełnia wymagania z zakresu historii i wiedzy o społeczeństwie określone w podstawie programowej kształcenia ogólnego dla III etapu edukacyjnego. Poszczególne zadania zestawu egzaminacyjnego mogą też – w myśl przyjętej w podstawie zasady kumulatywności – odnosić się do wymagań przypisanych do etapów wcześniejszych (I i II).

Podstawa programowa dzieli wymagania na szczegółowe i ogólne. Wymagania szczegółowe nie są hasłami odnoszącymi się do całościowych obszarów wiedzy, lecz odwołują się do ściśle określonych wiadomości i konkretnych umiejętności. Wymagania ogólne, jako syntetyczne ujęcie nadrzędnych celów kształcenia, informują, jak rozumieć podporządkowane im wymagania szczegółowe. Sposób spełniania wymagań szczegółowych jest wartościowy tylko wtedy, gdy przybliży osiągnięcie celów zawartych w wymaganiach ogólnych.

Zadania z historii i wiedzy o społeczeństwie mają wyłącznie formę zamkniętą, są zróżnicowane pod względem sprawdzanych wiadomości i umiejętności, poziomu trudności, a także sposobu udzielania odpowiedzi. Mogą występować pojedynczo lub w wiązkach tematycznych.

W informatorze tak dobrano zadania, by odwoływały się do różnych epok i różnorodnej tematyki, a także do zróżnicowanych materiałów źródłowych. Dla każdego zadania podano najważniejsze wymagania ogólne i szczegółowe, do których to zadanie się odnosi, oraz rozwiązanie.

Zadania w informatorze nie wyczerpują wszystkich typów zadań, które mogą wystąpić w zestawie egzaminacyjnym. Nie ilustrują również wszystkich wymagań z zakresu historii i wiedzy o społeczeństwie w podstawie programowej. Dlatego informator nie może być jedyną ani nawet główną wskazówką do planowania procesu kształcenia w szkole. Tylko realizacja wszystkich wymagań z podstawy programowej może zapewnić wszechstronne wykształcenie gimnazjalistów w zakresie historii i wiedzy o społeczeństwie.

CZĘŚĆ MATEMATYCZNO-PRZYRODNICZA

MATEMATYKA (90 minut)

Matematyka występuje jako przedmiot egzaminacyjny na sprawdzianie w szkole podstawowej, na egzaminie gimnazjalnym i na maturze. W gimnazjum sprawdza się, w jakim stopniu gimnazjalista spełnia wymagania z zakresu matematyki określone w podstawie programowej kształcenia ogólnego dla III etapu edukacyjnego. Poszczególne zadania zestawu egzaminacyjnego mogą też – w myśl zasady kumulatorywności przyjętej w podstawie – odnosić się do wymagań przypisanych do etapów wcześniejszych (I i II).

Podstawa programowa dzieli wymagania na szczegółowe i ogólne. Wymagania szczegółowe nie są hasłami odnoszącymi się do całościowych obszarów wiedzy, lecz odwołują się do ściśle określonych wiadomości i konkretnych umiejętności. Wymagania ogólne, jako syntetyczne ujęcie nadrzędnych celów kształcenia, stanowiące odpowiedź na pytanie, po co uczymy matematyki, informują, jak rozumieć podporządkowane im wymagania szczegółowe. Sposób spełniania wymagań szczegółowych jest wartościowy tylko wtedy, gdy przybliży osiągnięcie celów zawartych w wymaganiach ogólnych.

Zadania z matematyki mogą mieć formę zamkniętą lub otwartą. W porównaniu z dotychczasowym egzaminem gimnazjalnym w nowym zestawie egzaminacyjnym z matematyki mniej będzie zadań sprawdzających znajomość algorytmów i umiejętność posługiwania się nimi w typowych zastosowaniach, więcej natomiast – zadań sprawdzających rozumienie pojęć matematycznych oraz umiejętności dobierania własnych strategii matematycznych do nietypowych warunków.

W informatorze dla każdego zadania podano najważniejsze wymagania ogólne i szczegółowe, do których to zadanie się odnosi, oraz zamieszczono rozwiązanie. Ocena rozwiązania zadania otwartego zależy od tego, jak daleko dotarł rozwiązujący w drodze do całkowitego rozwiązania. Wyróżnia się siedem poziomów rozwiązania.

Poziom 6: pełne rozwiązanie

Poziom 5: zasadnicze trudności zadania zostały pokonane bezbłędnie, ale dalsza część rozwiązania zawiera usterki (błędy rachunkowe, niedokonanie wyboru właściwych rozwiązań itp.)

Poziom 4: zasadnicze trudności zadania zostały pokonane bezbłędnie, ale rozwiązanie nie zostało dokończony lub dalsza część rozwiązania zawiera poważne błędy merytoryczne

Poziom 3: zasadnicze trudności zadania zostały pokonane, ale w trakcie ich pokonywania popełniono błędy

Poziom 2: dokonano istotnego postępu, ale zasadnicze trudności zadania nie zostały pokonane

Poziom 1: dokonano niewielkiego, ale koniecznego postępu na drodze do całkowitego rozwiązania

Poziom 0: rozwiązanie niestanowiące postępu.

Przy ocenianiu rozwiązań niektórych zadań wykorzystuje się wszystkie poziomy, a przy ocenianiu innych – tylko część z nich.

Zadania w informatorze nie wyczerpują wszystkich typów zadań, które mogą wystąpić w zestawie egzaminacyjnym. Nie ilustrują również wszystkich wymagań z matematyki w podstawie programowej. Dlatego informator nie może być jedyną ani nawet główną wskazówką do planowania procesu kształcenia w szkole. Tylko realizacja wszystkich wymagań z podstawy programowej może zapewnić wszechstronne wykształcenie matematyczne gimnazjalistów.

PRZEDMIOTY PRZYRODNICZE (60 minut)

W skład części matematyczno-przyrodniczej egzaminu gimnazjalnego poza zadaniami z zakresu matematyki wchodzi odrębnie oceniane zadania z zakresu przedmiotów przyrodniczych: biologii, chemii, fizyki i geografii. Egzamin sprawdza, w jakim stopniu gimnazjalista spełnia wymagania z zakresu tych przedmiotów określone w podstawie programowej kształcenia ogólnego dla III etapu edukacyjnego. Poszczególne zadania zestawu egzaminacyjnego mogą też – w myśl zasady kumulatywności przyjętej w podstawie – odnosić się do wymagań przypisanych do etapów wcześniejszych (I i II).

Podstawa programowa dzieli wymagania na szczegółowe i ogólne. Wymagania szczegółowe nie są hasłami odnoszącymi się do całościowych obszarów wiedzy, lecz odwołują się do ściśle określonych wiadomości i konkretnych umiejętności. Wymagania ogólne, jako syntetyczne ujęcie nadrzędnych celów kształcenia, informują, jak rozumieć podporządkowane im wymagania szczegółowe. Sposób spełniania wymagań szczegółowych jest wartościowy tylko wtedy, gdy przybliży osiągnięcie celów zawartych w wymaganiach ogólnych.

Zadania mogą sprawdzać wiadomości, np. znajomość faktów, symboli, terminów, wzorów, formuł, oraz opanowanie umiejętności prostych, np. wyszukiwania informacji, rozpoznawania typów obiektów, zjawisk i procesów.

Więcej niż dotychczas będzie natomiast zadań sprawdzających opanowanie umiejętności złożonych, często ponadprzedmiotowych, takich jak rozumowanie wymagające krytycznego myślenia (m.in. na podstawie znajomości metodyki badań przyrodniczych), wykrywanie współzależności elementów lub procesów oraz związków przyczynowo-skutkowych i funkcjonalnych, stosowanie zintegrowanej wiedzy we własnych strategiach rozwiązywania problemów.

Zadania z przedmiotów przyrodniczych mają wyłącznie formę zamkniętą, są zróżnicowane pod względem sprawdzanych wiadomości i umiejętności, poziomu trudności, a także sposobu udzielania odpowiedzi. Mogą występować pojedynczo lub w wiązkach tematycznych. Dla każdego zadania podano najważniejsze wymagania ogólne i szczegółowe, do których to zadanie się odnosi, oraz rozwiązanie. Pewne umiejętności złożone, np. dotyczące metodyki badań przyrodniczych, zapisane są tylko w wymaganiach ogólnych. Zadania, które sprawdzają te umiejętności, mogą też odwoływać się do kilku wymagań szczegółowych.

Zadania w informatorze nie wyczerpują wszystkich typów zadań, które mogą wystąpić w zestawie egzaminacyjnym. Nie ilustrują również wszystkich wymagań z zakresu języka polskiego w podstawie programowej. Dlatego informator nie może być jedyną ani nawet główną wskazówką do planowania procesu kształcenia w szkole. Tylko realizacja wszystkich wymagań z podstawy programowej może zapewnić wszechstronne wykształcenie przyrodnicze gimnazjalistów.

CZĘŚĆ EGZAMINU Z JĘZYKA OBCEGO NOWOŻYTNEGO

JĘZYKI OBCE NOWOŻYTNE

Trzecia część egzaminu gimnazjalnego sprawdza, w jakim stopniu gimnazjalista spełnia wymagania z zakresu języka obcego nowożytnego określone w podstawie programowej kształcenia ogólnego dla III etapu edukacyjnego. Poszczególne zadania zestawu egzaminacyjnego mogą też – w myśl zasady kumulatywności przyjętej w podstawie – odnosić się do wymagań przypisanych do etapów wcześniejszych (I i II).

Podstawa programowa dzieli wymagania na ogólne i szczegółowe. Wymagania ogólne nawiązują do działań językowych składających się na kompetencję komunikacyjną opisaną w *Europejskim Systemie Opisu Kształcenia Językowego* i określają nadrzędne cele kształcenia językowego. Wymagania szczegółowe rozwijają i doprecyzowują cele ogólne, m.in. wyznaczają zakres kształconych umiejętności, tematykę zadań oraz możliwe rodzaje tekstów wykorzystywanych w procesie kształcenia językowego.

Gimnazjalista przystępuje do trzeciej części egzaminu z jednego z dwóch języków: angielskiego, niemieckiego.

Część egzaminu gimnazjalnego z języka obcego nowożytnego ma dwa poziomy: podstawowy i rozszerzony. Zestaw zadań na poziomie podstawowym sprawdza spełnienie wymagań określonych w podstawie programowej dla poziomu III.0, obowiązującego osoby, które rozpoczęły naukę języka obcego w I klasie gimnazjum. Zestaw zadań na poziomie rozszerzonym sprawdza spełnienie wymagań dla poziomu III.1, obowiązującego osoby, które kontynuowały w gimnazjum naukę języka obcego rozpoczętą w szkole podstawowej.

Do trzeciej części egzaminu na poziomie podstawowym ma obowiązek przystąpić każdy gimnazjalista. Trzecia część egzaminu na poziomie rozszerzonym jest obowiązkowa tylko dla uczniów, którzy w gimnazjum kontynuowali naukę języka obcego rozpoczętą w szkole podstawowej. Mogą do niej przystąpić także pozostali gimnazjaliści, jeśli zechcą sprawdzić poziom swoich umiejętności językowych. Gimnazjaliści, przystępujący do trzeciej części egzaminu na obu poziomach, rozwiązują zadania z tego samego języka.

Informator przedstawia w części wspólnej dla wszystkich języków zakres umiejętności sprawdzanych w trzeciej części egzaminu, rodzaje zadań oraz kryteria oceniania wypowiedzi pisemnych na poziomie rozszerzonym. Kolejne sekcje poświęcone są poszczególnym językom i zawierają listę struktur gramatycznych oraz przykładowe zadania egzaminacyjne wraz z rozwiązaniami.

Dla każdego zadania podano najważniejsze wymagania ogólne i szczegółowe, do których to zadanie się odnosi. Nie wymieniono wymagań, których spełnienie jest istotne, ale nie gwarantuje wykonania zadania. Na przykład dla zadań sprawdzających umiejętność rozumienia wypowiedzi nie podaje się wymagań związanych ze znajomością środków językowych, wychodząc z założenia, że ta wiedza jest koniecznym warunkiem zrozumienia tekstu mówionego i pisanego.

Zadania w informatorze nie wyczerpują wszystkich typów zadań, które mogą wystąpić w zestawie egzaminacyjnym. Nie ilustrują również wszystkich wymagań z zakresu języków obcych w podstawie programowej. Należy zauważyć, że w tej części egzaminu nie da się sprawdzić spełnienia niektórych wymagań lub da się to zrobić jedynie w ograniczonym stopniu. Na przykład, ze względu na brak egzaminu ustnego i zadań otwartych na poziomie podstawowym, umiejętność reagowania ustnego jest sprawdzana na egzaminie jedynie pośrednio, nie może być jedyną ani nawet główną wskazówką do planowania procesu kształcenia w szkole. Tylko realizacja wszystkich wymagań z podstawy programowej może zapewnić wszechstronne wykształcenie gimnazjalistów w zakresie wybranego języka obcego. Zestaw zadań egzaminacyjnych z języka obcego nowożytnego na poziomie podstawowym i na poziomie rozszerzonym obejmuje następujące części:

Poziom podstawowy	Poziom rozszerzony
Rozumienie ze słuchu	Rozumienie ze słuchu
Rozumienie tekstów pisanych	Rozumienie tekstów pisanych
Znajomość funkcji językowych	Znajomość środków językowych
Znajomość środków językowych	Wypowiedź pisemna

Rozumienie ze słuchu

Podstawę zadań sprawdzających wiadomości i umiejętności w zakresie rozumienia ze słuchu stanowią krótkie teksty dwukrotnie odtwarzane w sali egzaminacyjnej z płyty CD, na której – oprócz tekstów w języku obcym – nagrane są instrukcje w języku polskim dotyczące rozwiązywania zadań.

	Poziom podstawowy	Poziom rozszerzony
RODZAJE I TEMATYKA TEKSTÓW; WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE	określone w podstawie programowej III.0: 1.1. – 1.14.; 2.1. – 2.5.	określone w podstawie programowej III.1: 1.1. – 1.15; 2.1. – 2.6.
ŹRÓDŁA TEKSTÓW	teksty autentyczne i adaptowane; czytane przez rodzimych użytkowników języka	
CZAS TRWANIA	ok. 10 minut	ok. 12 minut
	całe nagranie z dwukrotnie odczytanymi tekstami, poleceniami i przerwami na wykonanie zadań	
TYPY ZADAŃ	zadania zamknięte: wybór wielokrotny (w tym z opcjami odpowiedzi w formie ikonograficznej); prawda/fałsz, dobieranie	zadania zamknięte: wybór wielokrotny, prawda/fałsz, dobieranie
LICZBA ZADAŃ	3–4	2–3
UDZIAŁ W WYNIKU SUMARYCZNYM	30%	25%

Rozumienie tekstów pisanych

Zadania sprawdzające wiadomości i umiejętności w zakresie rozumienia tekstów pisanych oparte są na tekstach zamieszczonych w zestawie zadań.

	Poziom podstawowy	Poziom rozszerzony
RODZAJE I TEMATYKA TEKSTÓW; WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE	określone w podstawie programowej III.0: 1.1. – 1.14.; 3.1. – 3.4.	określone w podstawie programowej III.1: 1.1. – 1.15.; 3.1. – 3.7.
ŹRÓDŁA TEKSTÓW	teksty autentyczne i adaptowane	
TYPY ZADAŃ	zadania zamknięte: wybór wielokrotny, prawda/fałsz, dobieranie	
LICZBA ZADAŃ	3–4	3–4
UDZIAŁ W WYNIKU SUMARYCZNYM	30%	25%

Znajomość środków językowych

Zadania sprawdzające znajomość środków językowych (leksykalno-gramatycznych) oparte są na pojedynczych zdaniach lub krótkich tekstach zamieszczonych w zestawie zadań.

	Poziom podstawowy	Poziom rozszerzony
TEMATYKA TEKSTÓW; ZAKRES ŚRODKÓW LEKSYKALNYCH; WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE	określone w podstawie programowej III.0: 1.1. – 1.14.	określone w podstawie programowej III.1: 1.1. – 1.15.; 8.1.; 8.3.
ZAKRES ŚRODKÓW GRAMATYCZNYCH	określony w częściach informatora dotyczących poszczególnych języków	
ŹRÓDŁA TEKSTÓW	teksty autentyczne i adaptowane	
TYPY ZADAŃ	zadania zamknięte: wybór wielokrotny, dobieranie	zadania otwarte: uzupełnianie luk podanymi wyrazami w odpowiedniej formie, parafraza zdań, tłumaczenie fragmentów zdań na język obcy, układanie fragmentów zdań z podanych elementów leksykalnych
LICZBA ZADAŃ	2–3	2–3
UDZIAŁ W WYNIKU SUMARYCZNYM	15%	25%

Znajomość funkcji językowych (wyłącznie w zestawie zadań na poziomie podstawowym)

Zadania w tej części zestawu egzaminacyjnego sprawdzają znajomość funkcji językowych oraz podobieństw i różnic w sposobie ich realizacji w języku polskim i obcym. Znajomość tych zagadnień uwzględniona jest w podstawie programowej w wymaganiach szczegółowych

dotyczących (a) reagowania na wypowiedzi w formie ustnej lub pisemnej oraz (b) świadomości językowej.

Podstawę części zadań sprawdzających wiedzę z zakresu znajomości funkcji językowych stanowią wysłuchane krótkie (jedno-, dwuzdaniowe) wypowiedzi, odtwarzane dwukrotnie z płyty CD, wraz z instrukcjami w języku polskim dotyczącymi rozwiązywania zadań. Pozostała część zadań oparta jest na krótkich tekstach lub materiale ikonograficznym zamieszczonych w zestawie zadań.

Poziom podstawowy	
TEMATYKA TEKSTÓW; WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE	określone w podstawie programowej III.0: 1.1. – 1.14.; 6.1. – 6.8.; 7.1. – 7.4.; 13
TYPY ZADAŃ	zadania zamknięte: wybór wielokrotny, dobieranie
LICZBA ZADAŃ	3–4
UDZIAŁ W WYNIKU SUMARYCZNYM	25%

Wypowiedź pisemna (wyłącznie w zestawie zadań na poziomie rozszerzonym)

Zadanie polega na napisaniu krótkiego (50–100 słów) tekstu użytkowego (listu prywatnego, wiadomości, e-maila) z elementami opisu, relacjonowania, zaproszenia, wyrażania i uzasadniania opinii i uczuć itp., zgodnie ze szczegółowymi wskazówkami podanymi w poleceniu. W każdym poleceniu podane są trzy elementy, które uczeń powinien rozwinąć w wypowiedzi.

Poziom rozszerzony	
TEMATYKA TEKSTÓW; WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE	określone w podstawie programowej III.1: 1.1. – 1.15.; 5.1. – 5.9.; 7.1. – 7.10.
TYP ZADAŃ	zadania otwarte
OCENIANIE	każda wypowiedź jest oceniana przez egzaminatora w następujących kryteriach: <ul style="list-style-type: none"> • treść • spójność i logika wypowiedzi • zakres środków językowych • poprawność środków językowych. Kryteria oceniania wypowiedzi pisemnych są zamieszczone poniżej wraz z krótkim komentarzem.
UDZIAŁ W WYNIKU SUMARYCZNYM	25%

Kryteria oceniania wypowiedzi pisemnych

Treść. W ocenie treści bierze się najpierw pod uwagę, do ilu elementów z polecenia uczeń się odniósł w swojej wypowiedzi, a następnie ile z tych elementów rozwinął w zadowalającym stopniu. Wypowiedź kwalifikuje się do jednego z pięciu poziomów zgodnie z poniższą tabelą.

Do ilu elementów uczeń się odniósł	Ile elementów rozwinął			
	3	2	1	0
3	Poziom 4	Poziom 3	Poziom 2	Poziom 1
2		Poziom 2	Poziom 1	Poziom 1
1			Poziom 1	Poziom 0
0				Poziom 0

Na przykład wypowiedź ucznia, który odniósł się do 2 elementów i oba rozwinął, zostanie zakwalifikowana do poziomu 2.

Spójność i logika wypowiedzi. W ocenie spójności bierze się pod uwagę, czy i w jakim stopniu tekst funkcjonuje jako całość dzięki jasnym powiązaniom (np. leksykalnym, gramatycznym) wewnątrz zdań oraz między zdaniami lub akapitami tekstu. W ocenie logiki wypowiedzi bierze się pod uwagę, czy i w jakim stopniu wypowiedź jest klarowna (np. czy nie jest jedynie zbiorem przypadkowych myśli).

Poziom 2	wypowiedź jest w całości lub w znacznej większości spójna (logiczna) zarówno na poziomie poszczególnych zdań, jak i całego tekstu
Poziom 1	wypowiedź zawiera usterki w spójności (logice) na poziomie poszczególnych zdań oraz/lub całego tekstu
Poziom 0	wypowiedź jest w znacznej mierze niespójna (nielogiczna); zbudowana jest z trudnych do powiązania w całość fragmentów

Zakres środków językowych. W ocenie zakresu środków językowych bierze się pod uwagę zróżnicowanie struktur leksykalno-gramatycznych użytych w wypowiedzi.

Poziom 2	zadowalający zakres środków językowych; oprócz środków językowych o wysokim stopniu pospolitości w wypowiedzi występuje kilka precyzyjnych sformułowań
Poziom 1	ograniczony zakres środków językowych; w wypowiedzi użyte są głównie środki językowe o wysokim stopniu pospolitości
Poziom 0	bardzo ograniczony zakres środków językowych w znacznym stopniu uniemożliwiający realizację polecenia

Pod pojęciem „precyzyjne sformułowania” rozumiemy wyrażanie myśli z wykorzystaniem słownictwa swoistego dla tematu i unikanie słów oraz struktur o wysokim stopniu pospolitości, takich jak *miły, interesujący, fajny*, np. *Kino mi się podoba, ponieważ w salach są wygodne fotele i duży ekran*, zamiast *Kino mi się podoba ponieważ jest duże i fajne*. W precyzji wyrażania myśli mieści się również charakterystyczny dla danego języka sposób wyrażania znaczeń, np. *There is a book on the table*, zamiast *On the table is a book*; *Дождь удѐм* zamiast *Дождь надаем*; *Im Kino gibt es vier Säle*, zamiast *Das Kino hat vier Säle*; *Ce soir, on s'appelle*, zamiast *Ce soir, on se téléphone*; *Este chico me cae bien*, zamiast *Me gusta este chico*.

Poprawność środków językowych. W ocenie poprawności środków językowych bierze się pod uwagę błędy gramatyczne, leksykalne i ortograficzne oraz ich wpływ na komunikatywność wypowiedzi.

Poziom 2	brak błędów lub nieliczne błędy niezakłócające komunikacji, lub nieliczne błędy sporadycznie zakłócające komunikację
Poziom 1	liczne błędy niezakłócające komunikacji lub sporadycznie zakłócające komunikację
Poziom 0	liczne błędy w znacznym stopniu zakłócające komunikację

Uwagi dodatkowe

1. Wypowiedź nie podlega ocenie, jeżeli jest

- nieczytelna
- całkowicie niezgodna z poleceniem
- niekomunikatywna dla odbiorcy (np. napisana fonetycznie)
- odtworzona z podręcznika lub innego źródła (nie jest wówczas uznawana za wypowiedź sformułowaną przez zdającego).

2. Jeżeli wypowiedź zakwalifikowano do poziomu 0 w kryterium treści, we wszystkich pozostałych kryteriach należy ją również zakwalifikować do poziomu 0.

3. Jeżeli wypowiedź zakwalifikowano do poziomu 1 w kryterium treści, we wszystkich pozostałych kryteriach można ją również zakwalifikować najwyżej do poziomu 1.

4. Jeżeli wypowiedź zawiera 40 słów lub mniej, jest oceniana wyłącznie w kryterium treści. W pozostałych kryteriach należy ją zakwalifikować do poziomu 0.

5. W ocenie poprawności środków językowych w wypowiedziach uczniów ze stwierdzoną dysleksją nie bierze się pod uwagę błędów ortograficznych.

Różnice pomiędzy poziomem podstawowym a rozszerzonym

Podstawowe różnice pomiędzy poziomem wiedzy i umiejętności sprawdzanych w zadaniach egzaminacyjnych z języka obcego nowożytnego na poziomie podstawowym i rozszerzonym wynikają zarówno z podstawy programowej jak i z typów zadań występujących na egzaminie. Różnice te dotyczą przede wszystkim (w przypadku poziomu rozszerzonego):

a. zakresu umiejętności językowych:

- sprawdzana jest umiejętność tworzenia krótkiej wypowiedzi pisemnej

- sprawdzany jest szerszy zakres umiejętności w pozostałych zadaniach
- b. zakresu znajomości środków językowych:
- zakres tematyczny tekstów w zadaniach na rozumienie ze słuchu oraz rozumienie tekstów pisanych jest szerszy
  - znajomość środków językowych sprawdzana jest produktywnie, nie tylko receptywnie; zdający musi zastosować odpowiednie środki leksykalno-gramatyczne, nie tylko wskazać właściwą formę spośród kilku podanych
  - teksty stanowiące podstawę zadań w części sprawdzającej rozumienie ze słuchu oraz rozumienie tekstów pisanych charakteryzują się większą różnorodnością środków językowych
- c. zakresu tekstów stosowanych w zadaniach na rozumienie ze słuchu oraz rozumienie tekstów pisanych:
- typy tekstów są bardziej urozmaicone
  - teksty są nieznacznie dłuższe i o nieznacznie większym stopniu złożoności
  - teksty sprawdzające rozumienie ze słuchu są czytane nieznacznie szybciej.

JĘZYK ANGIELSKI

Struktury gramatyczne

CZASOWNIK

1. Bezokolicznik i formy osobowe, np. *to work, works*
2. Czasowniki posiłkowe, np. *be, do*
3. Czasowniki modalne:
  - can, np. *Can you help me? I can speak English. I can't swim. I can't see him.*
  - could, np. *Could you speak more slowly? I couldn't help him with the exercise.*
  - may, np. *May I speak to Sam? It may be too late.*
  - must, np. *I must finish it today. You mustn't smoke here. It must be Tom.*
  - should, np. *You shouldn't smoke. Where should I get off?*
  - will, np. *I'll wash up later. The train will be late.*
  - shall, np. *Shall we eat now?*
4. Tryb rozkazujący, np. *Come here! Don't touch that!*
5. Czasowniki regularne i nieregularne, np. *work – worked – worked; do – did – done*
6. Imiesłów czynny i bierny, np. *speaking, spoken*
7. Czasowniki wyrażające stany i czynności, np. *want, dance, see*
8. Czasowniki złożone (phrasal verbs), np. *get up, break down, look for*
9. Czasy gramatyczne:
  - Present Simple, np. *She often visits her grandparents. The train leaves at seven.*
  - Present Continuous, np. *She is working in the garden at the moment. We are going to the cinema tomorrow.*
  - Present Perfect, np. *I've just seen my teacher. He hasn't visited me since May.*
  - Past Simple, np. *Columbus discovered America in 1492. I saw him two days ago.*
  - Past Continuous, np. *We were watching TV at ten o'clock last night.*
  - Past Perfect, np. *He had already gone home when we arrived at the party.*
  - Future Simple, np. *I will call you tomorrow. I think it will rain.*
10. Konstrukcja “be going to”, np. *I'm going to give a party on Saturday.*
11. Konstrukcja “have to”, np. *He has to go there. I don't have to do it.*
12. Konstrukcja “would like to”, np. *I would like to meet him.*

RZECZOWNIK

1. Rzeczowniki policzalne i niepoliczalne, np. *a cat, rice, information, money*
2. Liczba mnoga regularna i nieregularna, np. *a dog – dogs, a woman – women*
3. Forma dzierżawcza, np. *the manager's office, the colour of her eyes*
4. Rzeczowniki złożone, np. *a washing machine, toothpaste, sister-in-law*

PRZEDIMEK

1. Przedimek nieokreślony, np. *a cup, an animal*
2. Przedimek określony, np. *the sun, the USA*
3. Przedimek zerowy, np. *dinner*

PRZYMIOTNIK

1. Stopniowanie regularne i nieregularne używane do porównań w stopniu równym, wyższym i najwyższym, np. *big – bigger – the biggest, expensive – more expensive – the most*

expensive, good – better – the best

2. Użycie przymiotników z *so, such, how* i *what*, np. *She is such a nice girl. How nice!*

3. Przymiotniki dzierżawcze, np. *my, his, our*

PRZYSŁÓWEK

1. Stopniowanie regularne i nieregularne, np. *elegantly – more elegantly – the most elegantly, badly – worse – the worst*

2. Przysłówki *too* i *enough*, np. *(not) sweet enough, too large*

3. Miejsce przysłówka w zdaniu, np. *She often goes to the cinema. They are always late. Do it quickly!*

ZAIMEK

1. Zaimki osobowe, np. *I, you, we*

2. Zaimki dzierżawcze, np. *mine, yours, ours*

3. Zaimki zwrotne, np. *myself, yourself, ourselves*

4. Zaimki wskazujące, np. *this, those*

5. Zaimki pytające, np. *who, what, which*

6. Zaimki względne, np. *who, which, that*

7. Zaimki wzajemne, np. *each other*

8. Zaimki nieokreślone, np. *some, any, much, many, no, (a) few, (a) little, other, another, somebody, anything*

9. Zaimek bezosobowy *you*

10. Zaimki *one / ones* w zdaniach typu *I will take the green one / ones.*

LICZEBNIK

1. Liczebniki główne, np. *one, a thousand*

2. Liczebniki porządkowe, np. *first, twenty-fourth*

PRZYIMEK

1. Przymyki określające miejsce, kierunek, odległość, np. *in London, to school*

2. Przymyki określające czas, np. *on Monday, in July, at night*

3. Przymyki przyczyny, np. *to win a prize*

4. Przymyki sposobu, np. *by bus, with a pen*

5. Przymyki po niektórych czasownikach i przymiotnikach, np. *think of, interested in*

SPÓJNIK

Spójniki, np. *and, or, because, if, unless, while, before, so*

SKŁADNIA

1. Zdania twierdzące, przeczące i pytające w czasach: Present Simple, Present Continuous, Present Perfect, Past Simple, Past Continuous, Past Perfect, Future Simple.

2. Zdania rozkazujące, np. *Sit down! Don't walk on the grass.*

3. Zdania z podmiotem *it*, np. *It rained heavily last night.*

4. Zdania z podmiotem *there*, np. *There is a new restaurant in King Street. There were clouds in the sky. There will be twenty people at the party.*

5. Zdania z dwoma dopełnieniami, np. *Yesterday I bought my grandma a nice present.*

6. Zdania w stronie biernej w czasach: Present Simple, Present Perfect, Past Simple, Future Simple, np. *My car was stolen last night.*

7. Pytania pośrednie, np. *He wants to know if I like him. Can you tell me where the bank is?*

8. Zdania w mowie zależnej z czasownikami *say, tell, ask*, np. *He told me (that) he was very unhappy.*

9. Zdania współrzędnie złożone, np. *While my brother was playing football, I was watching cartoons.*

10. Zdania podrzędnie złożone:

- przydawkowe, np. *The man who lives next door is a famous actor.*

- okolicznikowe

- celu, np. *I came here to give you this letter.*

- czasu, np. *The phone rang when we were leaving the flat.*

- miejsca, np. *He was sitting where I had left him.*

- porównawcze, np. *She is as tall as her father.*

- przyczyny, np. *She is happy because she won the lottery.*

- skutku, np. *I was tired so I went straight to bed.*

- warunku (typu 0, I, II), np. *When it is hot, we drink more. If we win the match, we will have a party. If I had a lot of money, I would buy a big house.*

11. Konstrukcje bezokolicznikowe i gerundialne, np. *I'm very happy to see you. I enjoy walking but my friends prefer cycling. I'm good at swimming. He called me before going to school.*

12. Zdania wykrzyknikowe, np. *What a beautiful girl!*

JĘZYK NIEMIECKI

Struktury gramatyczne

RODZAJNIK

1. Użycie rodzajnika nieokreślonego, np. *Das ist ein Auto.*
2. Użycie rodzajnika określonego, np. *Das Auto ist rot.*
3. Użycie rzeczownika bez rodzajnika, np. *Ich habe Durst. Sie kommt aus Deutschland.*

RZECZOWNIK

1. Odmiana rzeczownika w liczbie pojedynczej, np. *der Mensch – des Menschen dem Menschen – den Menschen*
2. Tworzenie liczby mnogiej, np. *die Tage, die Väter, die Menschen, die Bilder, die Autos*
3. Rzeczowniki złożone, np. *Klassenzimmer, Warmwasser*
4. Rzeczowniki zdrobniałe: *-chen, -lein*, np. *das Häuschen, das Büchlein*
5. Rzeczowniki określające zawód i wykonawcę czynności, np. *die Lehrerin, der Fahrer*
6. Rzeczowniki z przyrostkami, np. *-heit (Kindheit), -keit (Möglichkeit), -schaft (Freundschaft), -tät (Universität), -ung (Zeitung)*
7. Rzeczowniki tworzone od nazw miast, krajów i części świata, np. *die Warschauerin, der Deutsche, der Europäer*
8. Rzeczowniki tworzone od bezokoliczników, np. *das Essen, das Radfahren*
9. Rzeczowniki tworzone od przymiotników, imiesłówów i liczebników, np. *das Kleine, der Reisende, der Zweite*
10. Odmiana imion własnych, np. *Peters Hund, Claudias Buch*
11. Rzeczownik po określeniu miary i wagi, np. *ein Kilo Kartoffeln, ein Liter Wasser*
12. Rekcja najczęściej używanych rzeczowników, np. *Antwort auf*

ZAIMEK

1. Zaimki osobowe, np. *ich, mir, mich*
2. Zaimek nieosobowy *es*
3. Zaimek zwrotny *sich*
4. Zaimki dzierżawcze, np. *mein, sein, unser, Ihr*
5. Zaimki wskazujące, np. *dieser, jener*
6. Zaimki pytające, np. *wer, was, wann, welcher, was für ein, warum, wo, wohin, woher*
7. Zaimki nieokreślone, np. *alle, einige, etwas, jeder, jemand, man*
8. Zaimki względne, np. *der, welcher*
9. Zaimek wzajemny *einander*

PRZYMIOTNIK

1. Przymiotnik jako orzecznik, np. *Das Fahrrad ist modern.*
2. Przymiotnik jako przydawka:
  - z rodzajnikiem określonym, np. *das kleine Kind, die neuen Autos*
  - z rodzajnikiem nieokreślonym, zaimkiem dzierżawczym i z przeczeniem *kein*, np. *ein großer Hund, meine liebe Schwester, keine schwierigen Aufgaben*
  - bez rodzajnika, np. *frisches Brot, kluge Schüler*
  - po liczebnikach i zaimkach liczebnych, np. *vier kleine Katzen, alle guten Autos, viele nette Lehrer*
3. Regularne i nieregularne stopniowanie przymiotnika, np. *klein – kleiner – der/die/das kleinste, am kleinsten, gut – besser – der/die/das beste, am besten*
4. Przymiotniki utworzone od nazw miast, krajów i części świata, np. *Berliner Bahnhof, deutsch, amerikanisch*
5. Przymiotniki z przedrostkiem *un-*, np. *unglücklich, ungeduldig*
6. Rekcja najczęściej używanych przymiotników, np. *zufrieden mit*

LICZEBNIK

1. Liczebniki główne, np. *zehn, einhundert*
2. Liczebniki porządkowe, np. *der/die/das zehnte, der/die/das einhundertste*
3. Użycie liczebników w oznaczeniu miary i wagi, powierzchni i objętości, np. *zwei*

Quadratmeter, sieben Kilo

4. Liczebniki mnożne i nieokreślone, np. *zweimal, viel*

PRZYSŁÓWEK

1. Przysłówki zaimkowe *wo-, da-* w pytaniu i odpowiedzi, np. *Worüber spricht ihr? Wir sprechen darüber.*

2. Regularne i nieregularne stopniowanie przysłówków, np.

oft – öfter (häufiger) – am öftesten (am häufigsten)

3. Przysłówki czasu i miejsca, np. *heute, dort, hier, oben, unten*

PARTYKULA

np. *sehr, besonders, viel, erst, sogar, immer, etwa, eben, ziemlich, aber*

Der Arzt ist sehr nett. Sie hat Erdkunde besonders gern. Mein Vater spielt ziemlich gut Gitarre. Du bist aber ein guter Fahrer!

PRZYIMEK

1. Przyimki z celownikiem, np. *bei (bei meiner Oma), mit (mit dem Bus), seit (seit letztem Jahr)*

2. Przyimki z biernikiem, np. *für (für dich), ohne (ohne meine Eltern)*

3. Przyimki z celownikiem lub biernikiem, np. *an (Ich hänge das Bild an die Wand.), auf (Die Lampe steht auf dem Tisch.)*

CZASOWNIK

1. Formy czasowe: Präsens, Futur I, Präteritum, Perfekt, np. *Ich gehe in die Schule. Ich werde in die Schule gehen. Ich ging in die Schule. Ich bin in die Schule gegangen.*

2. Czasowniki posiłkowe *sein, haben, werden*

3. Czasowniki nieregularne ze zmianą samogłoski, np. *helfen, lesen, schlafen*

4. Czasowniki rozdzielnie i nierozdzielnie złożone, np. *abfahren, bestellen*

5. Czasowniki zwrotne, np. *sich waschen, sich freuen*

6. Czasowniki modalne w czasie Präsens i Präteritum: *können, müssen, wollen, dürfen, sollen, mögen*

7. Czasownik *lassen*, np. *Ich lasse mein Fahrrad reparieren.*

8. Formy imiesłowowe czasownika Partizip II, np. *gemacht, gekommen, gebracht*

9. Tryb rozkazujący, np. *Gib mir das Buch!, Setzen Sie sich!, Macht die Tür zu!*

10. Bezokoliczniki z *zu* i bez *zu*, np. *Er hat heute keine Lust, mit seinen Freunden auszugehen.*

Ich höre ihn singen.

11. Tryb przypuszczający: Konjunktiv II Präteritum, np. *Andreas möchte mich heute besuchen.*

Ich hätte gerne eine Million Euro. Wenn ich einen Freund hätte, wäre ich glücklich.

12. Tryb warunkowy: Konditional I (würde + Infinitiv I), np. *Ich würde heute gern ins Kino gehen.*

13. Strona bierna określająca stan, np. *Die Bibliothek ist geschlossen.*

14. Rekcja najczęściej używanych czasowników, np. *sprechen über, helfen bei*

SKŁADNIA

1. Zdania pojedyncze:

• oznajmujące, np. *Wir machen Hausaufgaben.*

• pytające, np. *Macht ihr Hausaufgaben? Was macht ihr?*

• rozkazujące, np. *Macht Hausaufgaben!*

2. Szyk wyrazów:

• prosty, np. *Peter geht am Sonntag schwimmen.*

• przestawny, np. *Am Sonntag geht Peter schwimmen.*

• szyk zdania podrzędnie złożonego, np. *Ich denke, dass unser Lehrer sehr nett ist.*

3. Przeczenia *nein, nicht, kein* i ich miejsce w zdaniu, np. *Er hat kein Geld. Geht ihr heute nicht zum Englischkurs? Nein, wir gehen nicht zum Kurs.*

4. Zdania złożone współrzędnie ze spójnikami, np. *aber, denn, oder, und, sondern, deshalb, deswegen, sonst, also, trotzdem*

Normalerweise gehen wir spazieren, aber bei dem Regen bleiben wir zu Hause. Wir bleiben zu Hause, denn das Wetter ist heute schlecht. Monika kann gar nicht singen, trotzdem will sie Sängerin werden.

5. Zdania złożone współrzędnie bezspójnikowe, np. *Die Sonne scheint, es ist warm.*

6. Zdania podrzędnie złożone:

• zdania podmiotowe, np. *Es gefällt mir nicht, dass du so wenig lernst.*

• zdania dopełnieniowe, np. *Er sagt, dass er keine Zeit hat. Ich weiß nicht, wo er wohnt.*

Ich muss meine Mutter fragen, ob ich ins Gebirge mitfahren darf.

- zdania okolicznikowe przyczyny, np. *Sie kommt später, weil sie erst ihre Hausaufgaben machen muss.*
- zdania warunkowe rzeczywiste, np. *Wenn die Sonne scheint, gehen wir spazieren.*
- zdania porównawcze, np. *Der Film ist nicht so lustig, wie ich dachte. Das Buch ist besser, als ich dachte.*
- zdania okolicznikowe czasu, np. *Als ich noch zur Schule ging, ging ich oft ins Kino. Wenn das Mittagessen fertig ist, rufe ich euch.*
- zdania okolicznikowe celu, np. *Sie fahren an die Ostsee, um dort zu baden.*
- zdanie przydawkowe, np. *Der Junge, der dort steht, ist sehr traurig.*